

وحید بی طرفان از کارگردانی سریال «تلاطم» به «صبا» می گوید

مخاطب! با ما آشتی کن!

«تلاطم» برای شعور مخاطب ارزش قائل است

دلارام صادقی
گفت و گو

سریال «تلاطم» به کارگردانی وحید بی طرفان و تهیه کنندگی کرامت پور شهسوار است. فیلمنامه این سریال را وحید شیختر و شاهرخ توکلی به رشته تحریر درآورده‌اند. امین ایمانی، مجید واشقانی، جلیل فرجاد، زهرا اویسی، ساغر عزیزی، حسین پور کریمی، زهرا سعیدی، محمود مقامی، مهوش صبرکن، رضا بی طرفان و... در این سریال تلویزیونی به ایفای نقش می‌پردازند. «تلاطم» به بهانه هفته نیروی انتظامی هر شب از شبکه پنج سیما پخش می‌شود. با وحید بی طرفان؛ کارگردان سریال، گپی زدیم که در ادامه می‌خوانید.

در ابتدا از قصه‌ای که سریال «تلاطم» آن را روایت می‌کند، توضیح دهید و این که چطور شد، تصمیم گرفتید کارگردانی این سریال را برعهده بگیرید؟
قصه ساختن «تلاطم» به بهمن ماه سال ۹۵ برمی‌گردد که دو نفر از دوستان من از طرف آقای کرامت پور شهسوار، تهیه کننده، به من پیشنهاد همکاری دادند. نام گذشته این سریال «مانده از عشق» بود. این سریال دو نویسنده داشت، با احترام به نویسندگان داستان، از نظر من قصه ریتم کندی داشت و به صورت اپیزودیک بود، در نتیجه در عصر کنونی که سریال‌های عجیب‌وغریبی در دنیا تولید می‌شوند، موافق ساخت سریال اپیزودیک نیستیم. سریالی که مورد پسند من است ریتم تند، غیر خطی و قصه‌گوست که بتواند با چندین روایت داخل هم برای مخاطب، خروجی را به ارمغان بیاورد تا مخاطب شروع به کشف و شهود کند و این کشف کردن به مخاطب واگذار شود برخلاف سریال‌هایی که از تلویزیون پخش می‌شوند و مخاطب می‌تواند به راحتی داستان را حدس بزند، در نتیجه زمانی که دست سریال برای مخاطب رو شود جذابیتی برای من ندارد. با توجه به تمام این موضوعات سعی کردم باز نویسی سریال «تلاطم» را با هماهنگی تهیه کننده در دست بگیرم. قسمت اول را به اتفاق مهدی اسدزاده یکی از نویسندگان خوب، باز نویسی کردم و در ساختار جدیدی که برای تلویزیون خلق می‌کنم برای انسجامش کمک کرد، به دلیل این که ساختار پیچیده بود و با افتخار برای نخستین بار بود که اتفاق افتاده است. قصه چند خانواده است که همزمان باهم روایت می‌شوند. در سریال «تلاطم» تصویری از اداره ناجا ترسیم می‌کنم که با اداره جدیدی با عنوان «کشف و روانکوی جرم» اداره‌ای که در حال حاضر وجود خارجی ندارد اما به زعم من ما نیازمند چنین فضایی هستیم زیرا در حال حاضر وقتی می‌خواهند یک جرم را شناسایی کنند به اداره «جرم‌شناسی» می‌روند. پلیس‌هایی که در سریال خلق می‌کنم از سرهنگ گرفته تا ستوان، روان‌شناس هستند، اداره‌ای را ترسیم می‌کنند که همه تحصیل کرده رشته روان‌شناسی هستند و هر مجرمی به فراخور جرمی که انجام داده است وارد اداره می‌شود و مجرم‌ها را به اتاق گفت‌وگو می‌برند و بدون این که از ضرب و شتم استفاده کنند، با مجرم حرف می‌زنند. در سریال به جای اتاق بازجویی، اتاق گفت‌وگو را به تصویر کشیدم، پلیس لطیفی را به تصویر کشیدم که دانش دارد و برای رسیدن به جرم از دانشش استفاده می‌کند. در دنیا این اتفاق می‌افتد یعنی در سریال‌های خارجی مشاهده می‌کنیم

که با همین ساختار ساخته می‌شوند و روان‌شناسی را وارد زبان بدن آورده‌اند. در سریال دیالوگی داریم که به این موضوع اشاره دارد: «وقتی به سمت راست نگاه می‌کنی یعنی در حال فکر کردن است که خاطرهای به یاد بیاورد و اگر به سمت چپ نگاه می‌کنی بیانگر این است که دروغ می‌گوید.» برای اولین بار به کمک مهدی اسدزاده این ساختار را خلق کردم. احساس کردم اگر آن ساختار اپیزودیک را تغییر دهیم، از ساختار غیر خطی استفاده کنیم و قصه‌ها را در دل هم بگنجانیم می‌توانیم خروجی قابل قبولی داشته باشیم. برای نخستین بار از ساختار فلاش‌بک یک سری کارها فلاش‌بک داشته‌ایم اما سریال فلاش‌فوروارد نداشته‌ایم. نمی‌دانم سریال با وجود این ساختارها چقدر بازخوردهای خوب یا ضعیف گرفته است اما آدم‌هایی که اطرافم هستند چه به واسطه همکاری، چه مخاطب، بازخوردهایی که در فضای مجازی گرفته‌ام خوب بوده است و عده‌ای هم گفته‌اند که داستان برای ما گنگ است و من برای این که مخاطب متوجه شود ابتدای هر قسمت «آنچه گذشت» می‌گذارم که تمام قسمت‌های پخش شده را در برمی‌گیرد.
شاید یکی از ویژگی‌های سریال «تلاطم» که خودتان نیز اشاره داشتید، تفاوت کاراکترهای پلیس «تلاطم» با برخی سریال‌های ژانر پلیسی است که یک تیپ ثابت شخصیتی هستند و این موضوع برای مخاطب کلیشه شده است.
زمانی که برای سریال «تلاطم» شخصیت‌های جدیدی را خلق می‌کردم چون به ساختار و اداره جدیدی در سریال فکر می‌کردم در نتیجه خواسته یا ناخواسته باید خلاقیت داشته باشم. سریال‌های پلیسی از اکشن زیادی استفاده می‌کنند. سریال «تلاطم» اکشن دارد اما درام را مبنای قصه قرار دادم و کاراکتر پلیسی را خلق کردم که به جای دانش نظامی، دانش روان‌شناسی دارد. اگر عناصر ظاهری هم استفاده کردیم برای مثال کاراکترهای پلیس را با لباس شخصی مشاهده می‌کنیم. به‌طور معمول سریال‌های مناسبی بیشتر دیده می‌شوند؛ فکر می‌کنید «تلاطم» نیز از جزو سریال‌های مناسبی پر مخاطب قرار می‌گیرد؟
از ابتدای تولید، قرار بر این بود که در هفته نیروی انتظامی پخش شود که بتواند باز خورد بهتری از طرف مردم بگیرد زیرا مردم در هفته نیروی انتظامی در انتظار یک سریال در ژانر پلیسی هستند. سال ۸۹ تدوینگر سریال «مثل شیشه» به کارگردانی جواد مزدآبادی بودم، آن سریال با پخش سریال

«سقوط آزاد» همزمان شد و در هفته ناجا پخش نشد، در نتیجه در دوره خودش دیده نشد اما «مثل شیشه» در بازپخش‌های خودش که از شبکه‌هایی مانند آی‌فیلم پخش شد بازخوردهای بسیار خوبی از طرف مخاطبان گرفت به همین دلایل برای پخش «تلاطم» نمی‌توانم بگویم آن انتظاری که از باز خورد داشتیم را گرفته‌ام اما تضمین می‌کنم پس از دو یا سه بار بازپخش، یکی از سریال‌های خیلی خوب و فاخر تولید شده در ناجا خواهد بود. چند روز پیش که با یکی از مدیران شبکه پنج سیما صحبت می‌کردم گفتند این افتخاری برای ماست که سریال «تلاطم» برای اولین بار از شبکه ما پخش می‌شود. هفته‌ها ناجا مناسبت خاصی است اما سریال‌هایی که اکنون پخش می‌شوند مانند «ستایش»، «ترور خاموش» و «مرضیه» مناسبتی نبودند در نتیجه شبکه‌های اصلی به صورت کامل سریال داشتند. شبکه پنج سیما شبکه خوبی است اما مخاطبان شبکه‌های یک و سه را بیشتر دنبال می‌کنند. به دلیل این که ساعت پخش ما دیر است. فکر می‌کنم با توجه به شرایط زمانی و پخش که داریم مخاطب زیادی داریم.
سریال‌هایی که در ژانر پلیسی ساخته می‌شوند به فصول بعدی هم می‌رسند، این امکان وجود دارد که سریال «تلاطم» نیز به فصل بعدی برسد؟
روزهای نخست که تولید را شروع کردیم تهیه کننده بسیار استقبال کرد در حدی که خواسته ایشان بود به فاصله کمی وارد مراحل تولید فصل دوم شویم. فکر می‌کنم با توجه به بازخوردهایی که دریافت کردیم «ناجی هنر» برای ساخت فصل دوم «تلاطم» اقدام کند. مخاطبی که اکنون «بازی تخت و تاج» و یا «چرنوبیل» را می‌بیند منتظر پخش سریال‌هایی مانند «تلاطم» از تلویزیون است اما تلویزیون با ساخت سریال‌های دم‌دستی مخاطب خود را از دست داد. «تلاطم» برای شعور کنید. سریالی در حد سریال‌های خارجی ساخته‌ایم. نمی‌گویم به پای آن‌ها می‌رسیم چون نه امکانات آن‌ها را داشتیم و نه داریم اما سعی کردیم نوع روایت، کارگردانی و تدوین را به شکلی انجام دهیم که می‌دانم اگر خودم مخاطب باشم دوست دارم ببینم. «تلاطم» می‌توانست با تبلیغات گسترده‌تر، باز خورد بیشتری را بگیرد.
با توجه به این که این روزها مخاطبان تلویزیون به دلیل وجود شبکه نمایش خانگی یا فضای مجازی از آن فاصله گرفته‌اند؛ فکر می‌کنید تلویزیون باید از چه مولفه‌هایی استفاده کند تا



مخاطبان خود را برگرداند و یا تماشاگران را ثابت نگه دارد؟ دوره‌ای که اصغر فرهادی سریال «روزگار جوانی» را ساخت مخاطبان تلویزیون بسیار بودند هنوز هم که از شبکه آی‌فیلم پخش می‌شود مخاطبان خودش را دارد. باید پرسید چرا؟ چرا «داستان یک شهر» وقتی پخش مجدد می‌شود باز هم مخاطب دارد؟ چون داستان تعریف می‌کرد، قصه‌های گیرا داشت. ما با ساخت سریال‌های دم‌دستی مخاطب را تنبل کرده‌ایم در نتیجه طیف وسیعی از همان مخاطبان با تلویزیون قهر می‌کنند و به سمت سریال‌هایی مانند «بازی تاج و تخت» می‌روند. وقتی خوراک مخاطب از داخل تامین نشود از خارج آن را تامین می‌کند. چرا مخاطب از تلویزیون قهر می‌کند؟ چون سریال بد تولید می‌کنیم و به او می‌گوییم همین‌که هست و این، نگاه سلیقه‌ای مدیران است. اکنون طرح فیلمنامه‌ای ۲۶ قسمتی را نوشته‌ام و دو سال است که پیگیر ساخت این سریال هستم و نزد تمام مدیران شبکه‌ها رفته‌ام اما هر بار به بهانه‌ای گفته‌اند بعدا پیگیری می‌شود به دلیل این که من دغدغه مخاطب دارم و با نگاهی که مدیران دارند تفاوت دارد.
با توجه به این که شما فعالیت‌های مختلفی در زمینه تدوین، نویسندگی و کارگردانی داشته‌اید؛ دوست دارید ادامه مسیرتان بیشتر در کدام حوزه شکل بگیرد؟
با دغدغه بازگیری وارد این حرفه شدم. فیلم‌های کوتاه، مستند و بلند ساخته‌ام و تدوین کماکان با من همراه بود. دوست دارم خلاقیت داشته باشم. خلاقیت یکی از مهم‌ترین اتفاقات روند زندگی من بوده است. پروژه‌هایی بوده‌اند که برای کارگردانی پیشنهاد شده بودند اما چون خلاقیتی برای آن نداشتم، پیشنهاد را رد کردم. باید به کاری که انجام می‌دهم خلاقیتی اضافه کنم مانند سریال «تلاطم» که اگر در آن نویسندگی انجام دادم به این دلیل بود که اتفاقی رقم بزنم. بازگیری برایم دغدغه است اما کارگردانی، ساخت سریال و یا فیلم سینمایی به خصوص در ژانر پلیسی که بتوانم خلاقیت داشته باشم قطعاً جزو دغدغه‌های اصلی من است.
سخن آخر؟
دانیال شهرتی، آهنگسازی این سریال را برعهده دارد، با خلاقیت تمام و سازهای زنده موسیقی سریال را برای ما ساخته است. در این سریال کار جدیدی در زمینه موسیقی انجام داده‌ایم و برای هر فرد خاص یک ملودی خاص در نظر گرفته‌ایم. به آهنگساز این سریال گفتم اقتدار و صلابت پلیس را در این موسیقی بیاور. از تمام بازیگران سریال که درخشان بازی کردند، متشکرم.